

Objektívne a subjektívne rozdiely v odmeňovaní mužov a žien s dôrazom na sociálny a etický aspekt.

Vystúpenie v diskusnom fóre na tému „Spravodlivá a etická mzda na Slovensku“ organizátorov Friedrich Ebert Stiftung Slovensko a Odborového Zväzu KOVO

Erika Ľapinová, Katedra financií EF
UMB

13. mája 2018

- Teoretické východiská problematiky – vysvetlenie rodových mzdových rozdielov podľa rôznych teórií – s kritickým zhodnotením (spravodlivosť vs. nespravodlivosť, resp. objektívne vs. neobjektívne dôvody rodových mzdových rozdielov)
- Prezentovanie výsledkov výskumov zo Slovenska a z EÚ, komparácia Slovenska v rámci EÚ, dynamika vývoja rodových mzdových rozdielov v čase a podľa vybraných kritérií (profesie, sektor, vek, dĺžka pracovnej kariéry, kariérne pozície, organizácia práce a pracovných podmienok)

- **Rodový mzdový rozdiel (Eurostat)** - Ukazovateľ meria rozdiel medzi priemerným hrubým hodinovým príjmom mužov platených zamestnancov a zamestnaných žien ako percento priemerného hrubého hodinového príjmu platených mužov. Indikátor bol definovaný ako neupravený, pretože dáva celkové obraz rodových nerovností v oblasti odmeňovania a koncepciách merania/vykazovania, čo je širšie a komplexnejšie chápanie rodových mzdových rozdielov než pojem **rovnakej odmeny za rovnakú prácu**.

- Problematiku rodových mzdových rozdielov je potrebné skúmať komplexne
- Je vzájomne previazaná s otázkami
  1. vzdelania,
  2. zamestnanosti žien,
  3. dĺžky participácie na trhu práce a prerušenia pracovnej kariéry z rodičovských či iných rodinných dôvodov (starostlivosť o starých, chorých rodinných príslušníkov) (vrátane kariérneho rozvoja),
  4. forma práce a organizácie pracovného času – plný pracovný úväzok, čiastočné úväzky, ostatné formy flexibility pracovného času, prekérna práca. Flexibilné formy pracovnoprávných vzťahov alebo alternatívnych pracovných vzťahov.

5. s oblasťou harmonizácie pracovného a rodinného života a neplatenou prácou pohlaví, vrátane rozhodovania a rodovej deľby rol v rámci rodiny (preferencie, hodnoty, vzorce správania),
6. s oblasťou výberu profesie (horizontálnej rodovej segregácie, tj. podľa sektorov, odvetví a zamestnaní, ale aj vertikálnej rodovej segregácie),

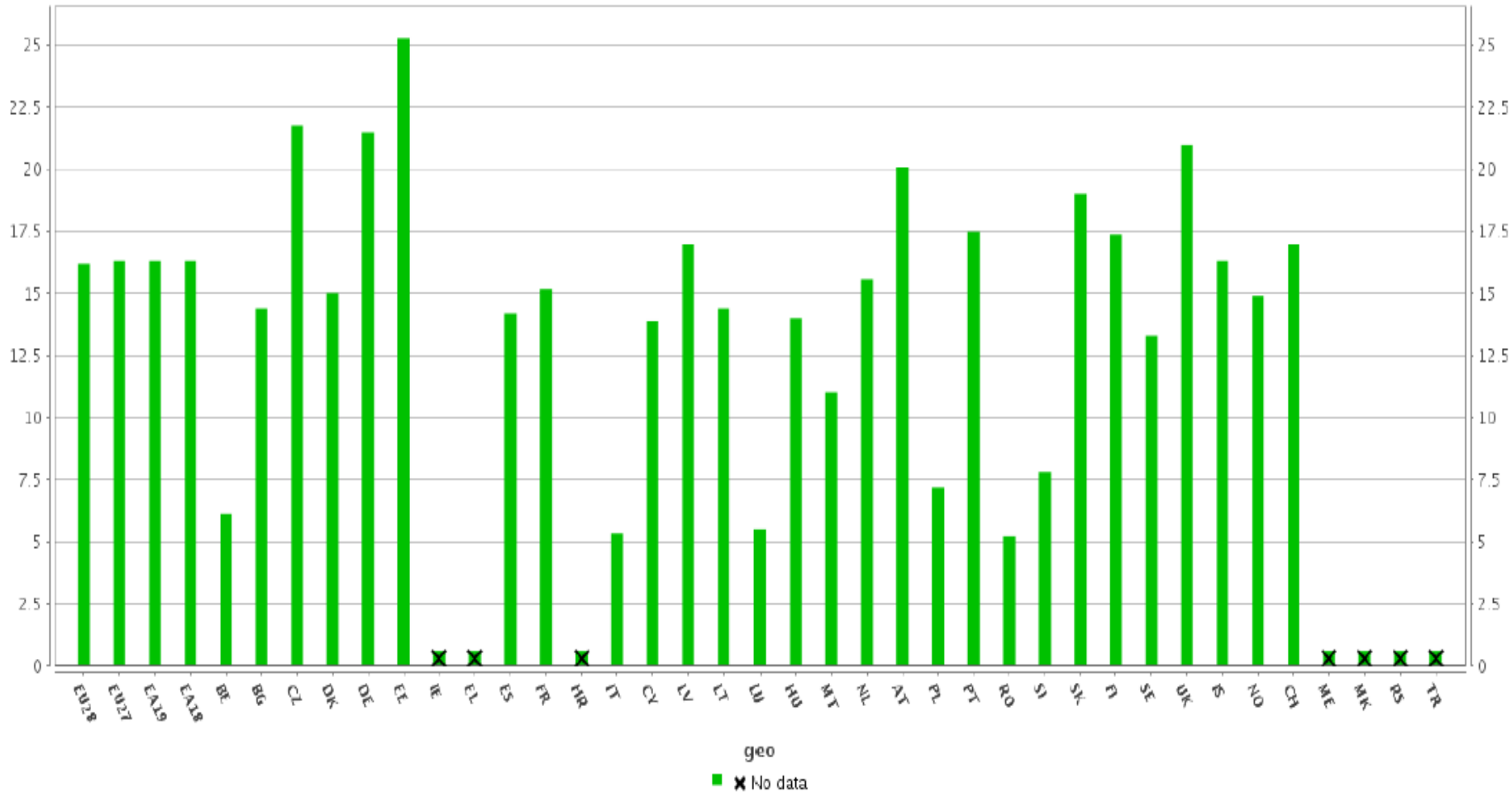
Vyššie uvedených 6 bodov faktorov vplyvu na odmeňovanie možno považovať za viac-menej objektívne dôvody. Posledný nami zmenený však je prejavom subjektívneho, skresleného, neopodstatneného rodového rozlišovania a následne aj odmeňovania mužov vs. žien

7. stereotypné vnímanie žien na trhu práce (ich schopností, ich angažovanosti v práci,.....), priama diskriminácia v zamestnaní, pri odmeňovaní – napr. „sklený strop“, „lepkavá podlaha“

- Metodické, metodologické a obsahové aspekty
- -rozdiely v porovnávaní hodinových zárobkov a mesačných platov (do mesačných miezd sa premietajú aj počty odpracovaných hodín, nadčasy, typ úväzkov, pracovný čas, odmeny, náhrady mzdy a pod)

Rodové mzdové rozdiely (neadjustované), medzinárodné porovnanie, 2016 (Eurostat)

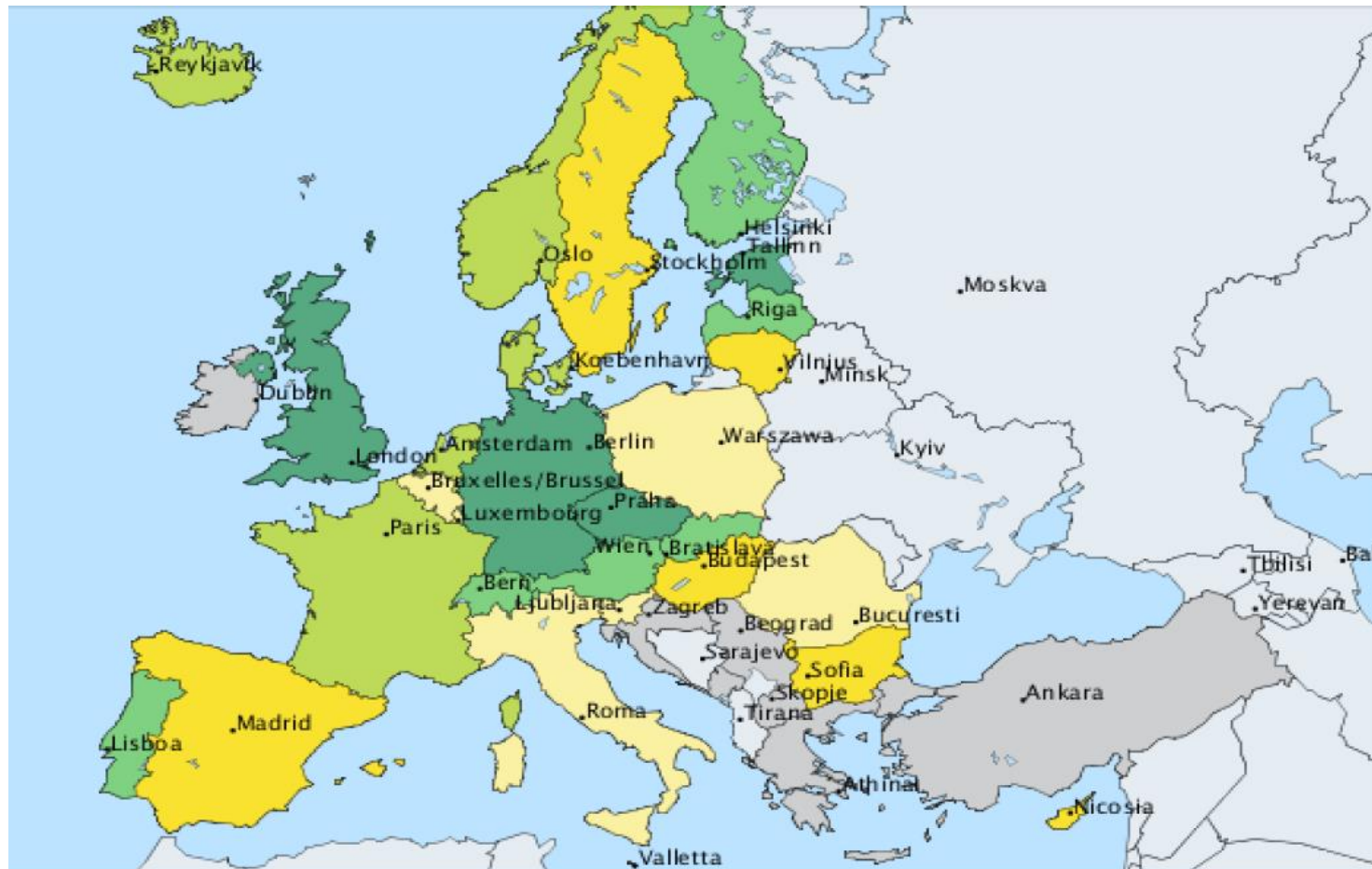
Gender pay gap in unadjusted form
% of average gross hourly earnings of men

- Ako zo stĺpcového grafu vyššie vidieť, medzi krajiny s najväčšími rodovými mzdovými rozdielmi patrí: Estónsko (**najvyššia hodnota** ukazovateľa rodového mzdového rozdielu),
- **Viac ako o pätinu sa odlišujú** v priemere hrubé hodinové zárobky zamestnancov mužov a žien v krajinách ako: Česko, Nemecko, Rakúsko či Veľká Británia.
- S rodovým mzdovým rozdielom **medzi 12,5 a 17,5%** nasleduje väčšina európskych krajín.
- A najmenšie rodové mzdové rozdiely zaznamenávame podľa údajov Eurostatu u Malty, Slovinska, Poľska, Belgicka, Luxemburska, Talianska či Rumunska, pričom o posledných troch spomínaných krajín presiahol priemerný rozdiel medzi hrubou mzdou zamestnanca muža a zamestnankyne ženy **mierne 5%-tnú hranicu**.

Rodové mzdové rozdiely (neadjustované), medzinárodné porovnanie, 2016 (Eurostat)

Legend

5.2 - 7.8

7.8 - 14.4

14.4 - 16.3

16.3 - 20.1

20.1 - 25.3

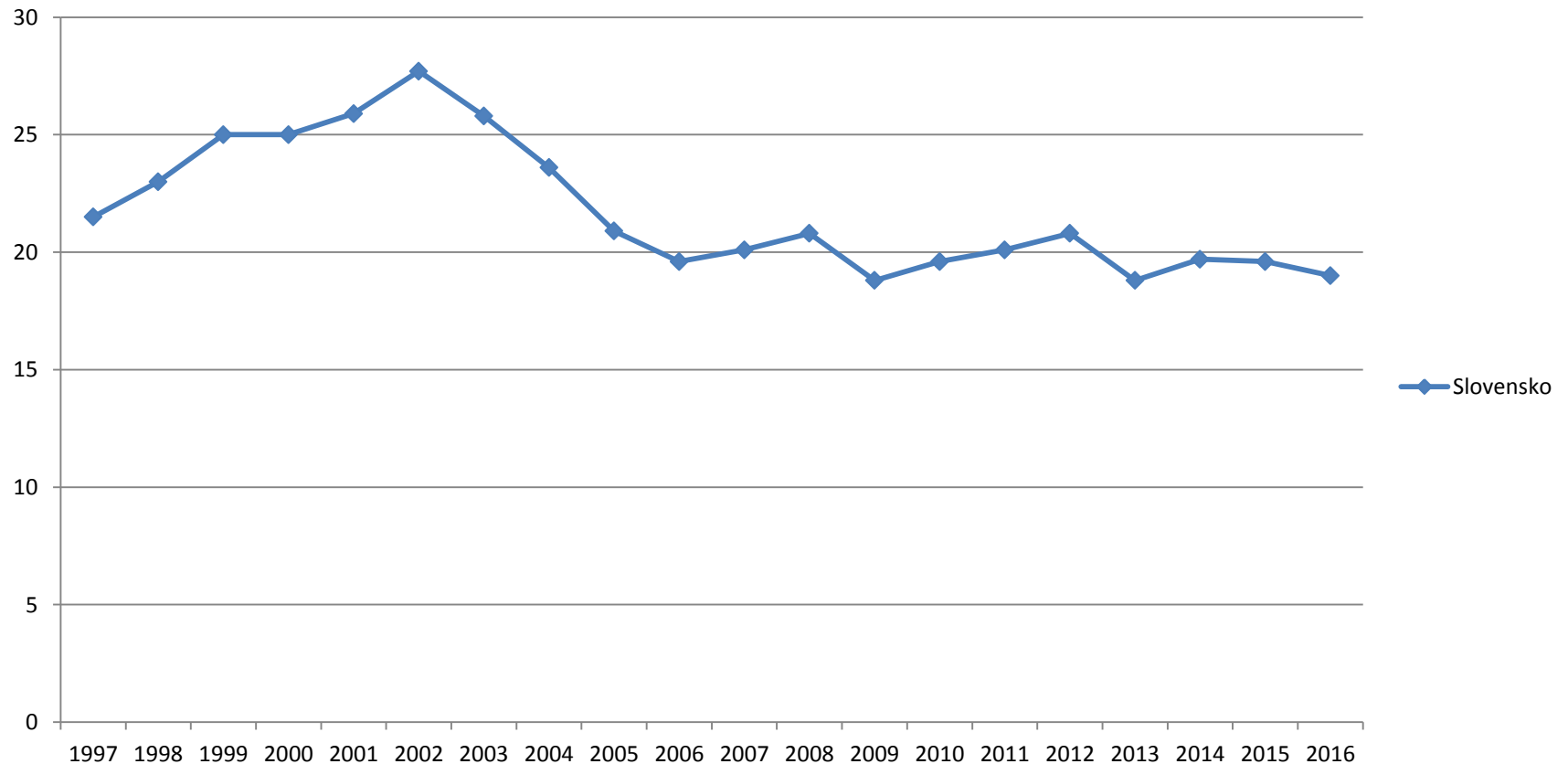
Not available

Minimum oslna: 5.2 Maximum oslna: 25.3

- Na vyššie uvedenej mape je vizuálne miera rodovej nerovnosti v odmeňovaní prehľadne znázornená a rozdiely medzi krajinami dobre viditeľné.
- Nižšie na čiarovom grafe prezentujeme vývoj ukazovateľa rodového mzdového rozdielu na Slovensku od roku 1997, a teda dynamiku v sledovanom období. Kým v rokoch 1999 – 2003 Slovensko zaznamenalo najvyššiu hodnotu tohto ukazovateľa za sledované obdobie rokov, v súčasnosti je rodový mzdový rozdiel na najnižšej úrovni.

Rodový mzdový rozdiel na Slovensku v rokoch 1997 a 2016 (hrubá hodinová mzda)

Slovensko

Použitá literatúra:

- Filadelfiová, J. – Gyárfášová, O. – Kobová, L. – Pietruchová, O. – Slosiarik, M. – Aká práca, taká pláca? Aspekty rodovej rovnosti v odmeňovaní. Bratislava : Aspekt, 2007. 135 s. ISBN 978-80-85549-76-8. Dostupné na: <http://www.aspekt.sk/content/knizna-edicia/aka-praca-taka-placa>
- Čičváková, E. – Kašková, A. 2017. Rodová rovnosť (Gender Equality) 2017. Košice : Štatistický úrad SR, 204 s. ISBN 978-80-8121-586-5. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/living/gender/publications/!ut/p/z1/IZJBU8MgEIV_EksCgR5pTAgORglJrVycnJy0Wp3R8feLnRysmRLlxuy3u-89QAhtUTiNn9PT-DG9nsbneH8lxaPXhm-3WABv7jCoWhtvqh4zYGh3BjqmZqC1FaheGGlvCQZCUYjl2plMblgsb-x9Hctlxp0uMgA89yeA8HO_ZH3c37Zu8LzLqxbm_IKKhjANwLWkoEQz2E2X5yDyy_5r-uHKEfC3_oTAIH9ZrPiPQLillzKI490A4J0UPV3kvwAS-q2H3_qXwP_8L4GQjneHwhlJveDajLD2yULaBU0D3ym49yN6exnms4dJHcgXwjehQA!!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X1ZMUDhCQjFBMDhITTEwSUZMUFZQRVQxN0Mx/
- Databáza Eurostatu, Gender Pay Gap

- Ďakujem za pozornosť a želám príjemný deň